

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 30. An Episcopous vel Inquisitor procedere possit contra alium
Inquisitorem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

judicare, aut punire, sed protinus ad sanctū officium causam deferunt, nec aliud agentes benefecerunt.

Fuistiſſimè vero, atq; rectiſſimè huius causæ cognitio contra quoscunq; à cæteris abdicata est, & ad solos inquisit. sine delegatos, sine ordinarios delata: nã in horū tribunali magis iuridice cuncta geruntur, & cū maiori secreto: & cū ex cotidiana experientia notos habeant hereticorū mores, melius intelligant modū, & ordinē interrogandi, examinandi, et convincendi reos, quàm quilibet alij religionum superiores, qui tamen si essent viri usq; iuris peritissimi tamen ob non frequentatum hunc iudicandi morem non possent ita diligenter processum fabricare sicut iudices fidei in suo tribunali, ac ob has quidem, & alias causas fortassis grauiores, quas prudens omitto, non debent contra suos subditos procedere.

Contra prela-
tos religio-
ni caute pro-
cedendum.

Postremo hoc admonēbo, & tamen si inquisitores, ut proxime dictum est, contra quoscunq; religioſos et exemptos procedere possint, nihilominus tamen certi quidam sunt religioſi, contra quos ob prerogatiuam dignitatis non facile debent priuati inquisitores procedere, sed fere cum eis eadem obseruanda censerem, quæ paulo antea custodienda dixi cum agerem de ca. usis Episcoporum.

In hoc numero reponi possunt Magistri ord. Generales, veluti Generales ordinis Prædi. Minorum, & similes: item Magistri Generales religionum militarium, contra hos enim cum procedendum est, res prius nuntianda videtur Generalib. inquisitoribus, qui causa cognita decernant, quid factū opus sit.

QVÆSTIO. XXIX.

An inquisitor procedere possit contra sacerdotes.

Vicesima nona quæstio est: Vtrum Inquisitor possit procedere contra sacerdotes.

Relat. supra
pag. 105.

Respondemus quòd sic: ut supra patet. quæst. proxima, & in c. Accusatus. §. sacerdot. extra de heret. vbi dicitur sic. Sacerdotes in super, & alij clerici, qui negotium inquisitionis instruendo citatos hereticos, vel eorum credentes, de celanda veritate, vel dicenda falsitate, seu eos indebitè liberando, inuenti fuerint impedire (cum non sit dubium eos ipsa facere in fauorem hereticæ prauitatis,) per Inquisitores à talibus compelli possunt, & pœna debita castigari, tam per captionem personarum, quàm alias, prout culpa exegerit delinquentis. Eadem verba habentur in priuilegijs prædictis Alexandri Quarti, & Urbani Quarti, quæ sunt supra.

COMMENT. LXXVIII.

Cum de sacerdotibus puniendis tum in hoc, tum in alijs criminibus agitur, duo potissimum obseruanda sunt. Vnum est, ut caute admodū ad actus iudiciales veluti ad capturam, & ad publicam pœnitentiam procedatur, tum ob prerogatiuam sacer-

dotalis dignitatis, tum ob iniuriam totius ordinis sacerdotalis: laici enim quos infestus esse clericis iuras, & experientia testantur, cap. laicos. & capit. laici in accusatione. 2. quæst. 7. magnopere latantur in peccatis, & punitione eorum, & tales esse ceteros facile, & suspicantur, & iactitant.

Alterum est, ut cum in hac causa de eorum confiteri crimine, quod facile excusationem non admittat acris, & seuerius quàm laici puniantur, argumento textus in cap. accusatus. §. sacerdotes, ver sic. religioſi. de heret. lib. 6. & eorum, qua docet Andreas Tiraquellus in tract. de pœnis temperan. aut remittendis, causa 31. num. 25. quem retulimus supra par. 2. super cap. grauem, de pœnis. §. volentes tamen, quis enim neget sacerdotem, qui tante dignitatis nobilitatem potissimum Deo debet, si in fide, & religione ipsius errauerit, multo magis in eū peccare, quàm laicum.

QVÆSTIO XXX.

An Episcopus, vel Inquisitor procedere possit contra alium Inquisitorem.

Tricesima quæstio est: Vtrum Episcopus vel Inquisitor possit procedere contra alium Inquisitorem delatum, vel suspectum de heretica prauitate?

Respondemus, q. Episcop. non: quia Episcop. (ut supra dictum est) inferior est. Nec etiam Inquisitor, quia par est: Inferior aut in superiorem, & par in parē non habent dominium. 21. dist. Inferior. & et ipse inquisitor est officialis, vel saltem nuntius domini nostri Papæ: quia delegatus eiusdem, ut patet in cap. Ne aliqui. de heret. lib. 6. contra officiales autem, & nuntios domini nostri Papæ nō possunt episcopus, & inquisitor procedere, ut patet supra par. 2. in extrauag. domini Ioan. xxij. Cum Mathæus. vbi reprehenditur inquisitor, quia processerit contra G. capellani domini nostri Papæ, vbi dicitur sic.

Nos volentes de cætero talium præsumptionib. & obuiare, vniuersis, & singulis tā ordinarijs quàm delegatis iudicibus, ac inquisitoribus prauitatis eiusdem, & alijs vniuersis, & singulis quacunq; auctoritate fungantur, auctoritate Apostolica districtius in hibemus, & mādamus expresse, ne contra uos; & Apostolicæ sedis officiales, vel nuntios, aut ipsorum aliquem, quauis occasione, vel causa absque nostra, & Apostolicæ sedis licentia speciali eis per sedis ipsius litteras concedenda, procedere quoquomodo præsumat, aut in eos, vel ipsorum aliquem excommunicationis, vel suspensionis, seu qualuis alias sententias promulgare. Nos enim ex nunc decernimus irritum, & inane quidquid contra inhibitionem, & mandatum huiusmodi contigerit attentari.

Crederem tamen, quòd sicut ibidem dicitur de officialibus, & nuntijs domini nostri Papæ, & de Epi-

de episcopis dicitur in c. inquisitores. quod inquisitores non possunt procedere contra eos. sed possunt. & debent se plenius informare. & significare domino nostro Papa. quod ita possit fieri in proposito. quod informant se. & significant domino nostro Papa.

COMMENT. LXXIX.

Ex hac questione una potissimum colligitur conclusio videlicet: Neq; Episc. neq; alij inquisitores possunt procedere contra inquisitorem hereticum. aut de heresi suspectum. sed recipere debent informationes contra eum. & summo Pontifici denuntiare. Hæc questio longe difficilior est. q̄ illa. qua a nob̄ s̄ tacta est supra. super q. 2. 7. quoniam in hac nulla nominatim reperitur summi Pontif. definitio. & ob id. & a plurib; & maiori vñm robore hinc. & inde tractatur. de qua breuiter etiam dicam. quia facile pot̄ huiusmodi factū merdere. de quo Zanchinus tract. de heret. c. 8. nu. 9. vers. sed pone. & ibid. Cæpegus. Locatus in opere iudiciali verbo. inquisitor. nu. 15. & verbo Episcop. nu. 2. Geminianus in c. inquisitores. de heret. lib. 6. nu. 5. vers. sed quæro. an Episcopi. & ibidem Abbas. et Lopus. Gondissaluis tract. de heret. q. 7. nu. 17. Repertorium inquisitorū verbo Episcopus. §. 1. Ioan. Roias singul. 109. incipien. Iudices si sunt duo. Alfonso Guerrerus in thesauro religionis Christianæ. tit. de heret. num. 9. & alijs plerisque locis.

Hi vero inter se dissentiunt: nā Zanchinus. Repertorium. & Gondissaluis posse Episcopum contra inquisitorem procedere. libenter admittunt. Sed Locatus. Cæpegus. & nonnulli alij id Episcopis licere negant. ceteri de crimine distinguunt: nā si inquisitoris esset manifesta heresis. tunc Episcopus posset contra inquisitorē procedere: secus si esset occultæ. tunc enim summo Pontifici esset nuntianda.

Nos in hac controuersia diluēda. eadē fere illa obseruanda crederemus. quæ tradidimus supra super q. 2. 7. §. nam aut. & seq. nam neque temere in inquisitores delegatos irruendū est. quamuis. n. non sint Episcopali dignitate decorati. at proculdubio sūt officiales summi Pontif. & proinde continebuntur sub dispositiones extrauagantis. cum Marth. de her. de quo Eym. paulo antea q. 26. Quare sicut Episcopis plurimum in hac re desertur pp̄ priuilegium Episcopalis dignitatis. ita. et inquisitoribus plurimum deferri debet. ac tribui. pp̄ reuerentiam sedis Apostolicæ. cuius sint officiales. & propter summi Pontificis eminentem honorem. cuius personam inquisitores representant. itaque si her. fuerit inquisitor. aduersus eum Episcopus. aut alius inquisitor informationes secreto recipere poterit. vt summo Pontif. denuntiet. vt optime docet hoc loco Eym. §. crederem. at ad capturam realem accedere non credo tutum.

Quod si manifestissima esset inquisito. heresis. & malitia effrenis. vt si contra fidem predicaret. aut scriberet. aut predicaret. scribi permitteret. aut hereticos captos impunitos dimitteret. & his similia perpetraret. qua in manifestum fidei detrimentum conuerterentur. nec facile summus Pontifex posset consuli. & interea fides periclitaretur. liceret tunc

A Episcopo in inquisitorem agere. Geminian. in ca. inquisitores. de heret. lib. 6. nu. 5. Locatus. Repertorium. & Ioannes Roias præcitatæ locis.

Verū in hac quoque re cauti. & prudentes debent esse Episc. & cauere debent. ne ad has punitiones. et capturas descendant absque exquisitissimis considerationibus. et causis. m. turo consilio pensatis. & cui aliter fides defendi non potest. nam magnus honor habendus est ei. quem summus Pontifex idoneum indicauit. vt tanto numeri præficeretur: est enim. & dicitur inquisitor. fidei defensor. c. vt inquisitionis. de heret. lib. 6. tradit Albertinus super rub. de heret. lib. 6. q. 5. num. 3.

Iam id rescriptū. quo vtitur auctor in hac quæst. optime conuenit inquisitoribus: quamuis enim in eo nominatim de inquisitorib; mentio non fiat. at proculdubio sub rescripti verbis continentur. cum sint officiales summi Pontificis. immo personam eius representant. vt alibi diximus. & docuit etiam singulariter Lopus responso de hac re conscripto. quod habetur post consilia Oldradi.

Et quod diximus de Episcopis. idem sentimus de inquisitore contra inquisitorem. nam unus aduersus alium procedere non facile posset. nisi prædictis modis fauore fidei.

Idem fortassis etiam dici posset de Commissarijs inquisitorum. A postol. auctoritate constitutus iuxta id. quod disseruimus supra in hac 3. par. super q. 5. §. num. autem.

Quid de Commissarijs inquisitorum.

Q V A E S T I O XXXI.

An Inquisitor possit procedere contra Reges. & omnes laicos indistinctè.

Tricefima ptima quæstio est: Vt inquisitor possit procedere contra principes. & omnes laicos indistinctè in heresi in reos. suspectos. vel diffamatos.

Respondemus. q̄ sic: vt patet in c. Vt officii. §. Relat. supra denique. de her. li. 6. sæpius allegato ibi: Cuiuscunque sint conditionis. dignitatis. vel gradus: Patet etiam in literis Clem. & Urbani. que incipiunt. Praeterea. in quibus eadem clausula est inserta. vt visum est supra quæst. 28.

Relat. supra pag. 129.

Consulerem tamen. vt contra reges. & regales personas publicè non procederent Inquisitores: sed vt cauti. & tutius negotium fidei possit agi. informaretur primitus dominus noster Papa. vt procederetur eius consilio. & mandato. & secundū modum. quem ipse decreuerit obseruandū.

COMMENT. LXXX.

Dva sunt assertiones. & vera amba. & communiter receptæ.

Prima est: inquisitores aduersus quoslibet. quacunque auctoritate decoratos procedere possunt.

Secunda est prioris veluti declaratiua: Quāuis in oēs procedere possint. utius tamen est. cum proce. de idem est aduersus principes. & magnates hereticos.